

Nou kijk, als je het helemaal afpelt blijken er twee onderliggende smaken. De ene is autocratisch. Daar geldt macht en geweld als norm en waarde. De andere is democratisch. Daar geldt de rechtstaat als norm en waarde.

De confrontatie tussen beide is dat de autocraat zich niet aan de rechtstaat houdt en in principe doet en laat wat hij¹ wil naar het hem goeedunkt. Hij gaat gewoon handig met die normen en waarden om, wanneer en zoals het hem uitkomt. Op het moment dat hij wordt bejegend op een hem niet welgevallige wijze, zal hij –als zijn macht en gezag bijvoorbeeld niet toereikend lijken te zijn of gewoon als het hem beter uitkomt– de normen en waarden van de rechtstaat gebruiken om zich te verdedigen. Maar verder is zijn doel gericht op het ondermijnen van de democratie en diens rechtstaat, opdat zijn macht absoluut wordt en hij zich van geen enkele rechtstatelijke norm of waarde iets hoeft aan te trekken. Zo kan hij zijn eigen normen en waarden –welke die ook mogen zijn– zo nodig dwingend opleggen.

Wat hiertegen te doen als democraat en verdediger van de rechtstaat? De eigen normen en waarden blijven hanteren en daarvan uitgaand de degens kruisen met de autocraat? Met als mogelijk gevolg dat de autocraat zijn gelijk krijgt volgens die rechtstatelijke normen en waarden of –als hij geen gelijk krijgt– toch gewoon zijn eigen gang gaat? Of is het een alternatief om de eigen normen en waarden – en daarmee de eigen rechtstaat en de eigen democratische uitgangspunten– voorlopig maar naar de achtergrond te schuiven en de autocraat met zijn eigen wapens te bestrijden? Een dilemma, maar niet voor de autocraat.

Zeg hem: “Ik schuif mijn eigen beginselen, waar en wanneer ik dat nodig vind, even opzij en bestrijd jou met je eigen wapens om je zo snel mogelijk uit mijn democratisch pad te krijgen en daarna keer ik weer volledig terug naar mijn democratische uitgangspunten”.

Kunnen democraten dat aan en zo ja, komt het dan niet tot wederzijds groot geweld? En wat van die andere aantrekkelijker optie: wegduiken en doen of de neus bloedt of gewoon niet weten wat zich voltrekt? Een volledige teloorgang dus?

Mensen zijn gelijkwaardig, autocraten niet.

MPA

31-12-2025, 23:58 uur

¹ of zij – vergis je niet!